

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

การศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพ ปัจจุบันสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิชาการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในประเทศมากขึ้นรัฐจึงจำเป็นต้องมุ่งพัฒนาคุณภาพของประชาชนให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงเพื่อยกระดับคุณภาพของประชาชนในประเทศให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2555) แผนการศึกษาแห่งชาติ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดเป้าหมายไว้สอดคล้องกันว่าต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นคนดี มีความรู้ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ให้มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวให้สามารถดำรงอยู่ได้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างมีความสุข ดังนั้นการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นยิ่ง โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี และการพัฒนาคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตลอดจนให้มีคุณลักษณะของพลเมืองไทยที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งเป็นผลผลิตที่เกิดจากการประสานการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพของกระบวนการ 3 กระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการนิเทศการศึกษา และกระบวนการเรียนการสอน

มาตรฐานโรงเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในการประกันคุณภาพ ซึ่งย่อมเป็นเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกัน โอกาสและประกันประสิทธิภาพในที่สุด ด้วยเหตุนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบาย การนิเทศภายใน ให้หน่วยงานในสังกัดใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศตั้งแต่ ตุลาคม 2540 เป็นต้นมาโดยมีวัตถุประสงค์ให้โรงเรียนทุกแห่งได้รับการนิเทศ และใช้กระบวนการนิเทศเป็นยุทธศาสตร์ความร่วมมือของทุกฝ่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หลักการสำคัญของการนิเทศ คือ ความทั่วถึง ความต่อเนื่อง และนิเทศอย่างมีคุณภาพ โดยคาดหวังว่าโรงเรียนทุกโรงเรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ ครูและบุคลากรเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการสอนจากการสอนเนื้อหา

ความจำเป็นการสอนให้เกิดการเรียนรู้ และนักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการประกันคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 :19)

การนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินงานในหน้าที่ผู้บริหาร โรงเรียน คือ งานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและ การบริหารทั่วไป โดยเฉพาะงานวิชาการ ถือเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งกระจาย อำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ ที่จะให้สถานศึกษา ดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย เป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามี ความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งงานวิชาการที่เป็นงาน หลักของการนิเทศภายในโรงเรียน ก็คือ หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการเรียน การสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน(ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์,2549 :212-213)

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศงานวิชาการ โรงเรียน ในเรื่องของหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน สรุปได้ว่า เรื่องหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ประเด็นที่เป็นปัญหามาก ได้แก่ การจัดการ บริการ ต่างๆ เกี่ยวกับหลักสูตรภายในโรงเรียน เช่น การบริการห้องสอนวิชาเฉพาะ ห้องสมุด สื่อการสอน ยังไม่ได้รับการพัฒนา และครูไม่ได้รับการฝึกอบรมก่อนการนำหลักสูตรมาใช้ ในด้านการจัดการ เรียนการสอน ประเด็นปัญหาที่พบบ่อย คือ ผู้นิเทศไม่เคยจัดให้ครูอาจารย์ได้ดูการสาธิตการสอนที่ เป็นแบบอย่างที่ดี ครูส่วนใหญ่ขาดแรงจูงใจและขาดการช่วยเหลือที่จะปรับปรุงวิธีการสอน ศึกษา ผลงานวิจัยและนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ก้าวหน้า ในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ประเด็นที่เป็นปัญหาค่อนข้างมาก คือ ครูส่วนใหญ่ ไม่มีส่วนร่วมในการสำรวจปัญหาและวางแผนการพัฒนาคุณภาพด้านการวัดผลประเมินผล ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศขาดการประเมินผลที่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โรงเรียนไม่มีการสรุปและรายงาน การนิเทศเป็นเอกสารเพื่อเผยแพร่ผลงาน (มงคล ดินตุลิก, 2535: 112-116และ คำสิงห์ เกษีสังข์, 2543 : 81)

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตาม ทักษะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ที่เป็นใน 3 ด้าน คือ หลักสูตร และการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ว่ามี ปัญหาการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทักษะของครูอยู่ในระดับใด

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู โดย
จำแนกตามประสบการณ์ของครูในการปฏิบัติงานและขนาดสถานศึกษาแล้วแตกต่างกันหรือไม่
และมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการนิเทศงาน
วิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัญหาการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะ
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะ
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะ
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร จำแนกตามประสบการณ์ในการ
ปฏิบัติงานของครูและขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขการนิเทศงานวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัญหาการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร มีสมมติฐานดังนี้

1. ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศงาน
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน
2. ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการนิเทศงาน
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

ด้านความรู้

1. ทำให้ทราบระดับปัญหาการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล
2. ทำให้ทราบความแตกต่างของปัญหาการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน
3. ทำให้ทราบข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล

ด้านการนำไปใช้

1. เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล ในการพัฒนาปรับปรุงการนิเทศงานวิชาการ
2. เป็นประโยชน์ในการจัดอบรมเกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการให้กับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล
3. เป็นแนวทางให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล ใช้ในการวางแผน ขยายโครงการเพื่อส่งเสริมการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงปัญหาการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูใน สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาสกล ใน 3 ด้าน คือ หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล
จำนวน 1,708 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล

จำนวน 325 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Yamane' (727-728 อ้างถึงใน ผ่องศรี วาณิชยกุลวงศ์, 2546 : 104)

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของ ครู จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ

3.1.1.1 ต่ำกว่า 5 ปี

3.1.1.2 ตั้งแต่ 5 – 10 ปี

3.1.1.3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

3.1.2 ขนาดโรงเรียน จำแนกเป็น 3 ขนาด ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ

3.1.2.1 ขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน

3.1.2.2 ขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 121 – 300 คน

3.1.2.3 ขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ใน 3 ด้าน คือ

3.2.1 หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

3.2.2 การจัดการเรียนการสอน

3.2.3 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ปัญหาการนิเทศงานวิชาการ** หมายถึง สภาพที่ขัดข้องหรือเป็นปัญหาในการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
2. **หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้** หมายถึง การแนะนำช่วยเหลือครูในการปรับปรุงหลักสูตร สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตร การให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดให้มีคู่มือครู และการอำนวยความสะดวกในการนำหลักสูตรไปใช้ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดโครงสร้างของหลักสูตรและติดตามการใช้หลักสูตร
3. **การจัดการเรียนการสอน** หมายถึง การจัดสัดส่วนนักเรียนต่อห้องเรียน การจัดครูเข้าสอนตรงตามวิชาเอก ความถนัดและประสบการณ์ การให้มีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ คู่มือครู และเอกสารประกอบในการจัดการเรียนการสอน การให้คำแนะนำในการทำบันทึกหลังสอน ให้ครูศึกษาผลงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม การจัดบรรยากาศในห้องเรียน จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนของครู และเปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาตนเองในการจัดการเรียนการสอน
4. **การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน** หมายถึง การให้ความรู้แก่ครูในการสร้างเครื่องมือเพื่อการวัดและประเมินผล หลักการวัดและประเมินผล การเลือกใช้วิธีการวัด ประเมินผลคุณภาพผู้เรียนตามสภาพจริง และการเลือกใช้เกณฑ์การประเมินผล การจัดหาคู่มือหลักฐานชั้นเรียนเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การควบคุม ดูแลและติดตามการทำงานทะเบียนวัดผลประเมินผลการจัดการเรียน การจัดทำรายงานการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน การตรวจสอบหลักฐานการวัดและประเมินผล การจัดการเรียน และการนำผลการวัดประเมินผลผู้เรียนมาพัฒนาปรับปรุงในการจัดการเรียนการสอน
5. **ทัศนะ** หมายถึงความคิดเห็นของครูต่อปัญหาการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการเรียนการสอน และ การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
6. **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ข้าราชการครูผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาราชการในตำแหน่งดังกล่าว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสตูล

7. **ครู** หมายถึง ผู้สอนที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้จัด การเรียนการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

8. **สถานศึกษา** หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

Prince of Songkla University
Pattani Campus